

tíðindablaðið sosialurin

Blaðfólk:
Høgni Djurhuus
Ábyrgdarblaðstjóri: Randi Jacobsen
Jan Müller

Útgevandi:
P/f Sosialurin
Fyrirskjótari:
Krisjan Dahl
Ljósmyndari:
Kálmur Lindenskov
Uppseting:
P/f Sosialurin
Prent:
P/f Pressan 1981

Telefon:
118 20
Telefax:
147 20
Bústaður:
Argjavegur 26
Argir
Postadressa:
Postsmoga 76
110 Tórshavn

Fíggarjar (ó)føri Ó.B.'s

Fíggarjarserfrøðingurin hjá Fólka flokkinum gloymir blokkini í sínum sammetingum.

LIKT er til, at Fólka flokkurin er komin í rasshaft og hevur so lítið til at taka í politiska stríðnum móti landsstýris-samgonguni, at forsiðan á mál-gagn-inum verður brúkt til at reingja fig-gjar-ligar veruleikar. Men henda roynd-in at reingja avdúkar Ó.B. sum ein fig-gjar-ligan lættisopp.

STAVNAMADURIN hevur seinastu tíðina roynt at gera nógv burtur úr, at lögtingsins fig-gjar-nevnd er hægri enn føroyska útlutningsvirðið, og tann 26. september hevur Ó.B. gjørt sær tann ómak at gera eina striku-mynd av gongdini fyri fig-gjar-lógina og gongdina fyri útlutningsvirðið. Greinin er annars kryddað við lýsing-arorðum og lagnubornum setning-um, um at »almenna peningánýtlan er farin til himmals«, og at útlut-ningsvirðið er fallið og at »tað skyld-ast eini úthunging av høvuðsvinn-uni«.

SAMBÆRT strikumyndini hjá blað-stjóranum er eitt gap uppá 600 milli-ónir krónur millum fig-gjar-lógina, sum sambært honum er 24-2500 milliónir, og útlutningsvirðið, sum væntandi fer at liggja millum 18-1900 milliónir.

FÍGGJARLÓGIN er í ar annars 2,8 milliardi krónur, men iroknaður er sokallaði blokkstuðulin úr Danmørk-ini. Hyggja vit nú at strikumyndini hjá fig-gjar-serfrøðinginum hjá Fólka-flokkinum og leggja danska stuðulin afturat fig-gjar-lógini fyri 1984, sum var síðsta fig-gjar-árið hjá undanfarna landsstýri — tí borgarliga alternativ-inum — fór fig-gjar-lógin eisini væl upp um útlutningsvirðið. So hatta var nú ikki ein (feitur) funnin fressur kortini.

OG ER nú fig-gjar-lógin — tað er fe-lagsnýtslan hjá okkum øllum — farin til himmals, Jú, fig-gjar-lógin er nær-um tvífaldað: úr umleið 1500 milli-ónum krónum upp í 2834 milliónir krón-ur. Men tá er blokkstuðulin, sum í ár er einar 7-800 milliónir krónur, irok-naður. Við øðrum orðum er fig-gjar-lóg-in ikki hækkað við meira enn 6-700

oddagrein

milliónum krónum — ella minni enn 50 prosentum.

MINNI enn 50 prosent ljóðar kanska ikki av nógvum, tí tað er meira enn ivaleyst, men vit skulu hava eina samanbering við borgarliga alterna-tivið í huga. Alternativði, sum skuldi fáa samfelagið upp á »null« aftur. Tá undanfarna landsstýrið tók við, var fig-gjar-lógin sambært strikumyndini hjá Ó.B. um 800 milliónir krónur, og tá landsstýrið fekk durafjórðingin frá veljarunum, var fig-gjar-lógin komin upp á einar 1500 milliónir krónur — ella nærum ein tvífoldan! Ein vøkstur uppá 100 prosent uttan blokkstuðulin væl at merkja. So í hesum skjýtur Ó.B. langt við síðuna av.

TAD er at harmast um, at útlutnings-virðið stendur í stað, ella kanska lækkar, men tað skyldast ikki nakrari úthunging. Høvuðsgrundin er mink-andi fiskiskapur og harafturat hevur verið prislækking á summum fiska-vorum. Men fiskivinnan er eitt heldur fremmant fyrirbrigdi hjá Ó.B., so hann veit helst ikki, at bara veiðan av toski og upsa á Føroya leiðunum er mink-að meira enn 10.000 tons seinasta ár-ði. Og ongantið man fiskurin hava verið so smáttfallandi sum í ár.

SAMANBERINGIN millum fig-gjar-lóg og útlutningsvirðið sigur ikki so nógv. Útlutningurin sigur nakað um, hvussu stóran uttanríkishandið eitt land hevur. Eitt land, sum nærum er sjálfvorsýnandi, hevur tí lítlan uttan-rikishandið, og har verður tí fig-gjar-lógin nógv størri enn útlutningurin.

HINVEGIN er vanligt at sammata utt-anlandsskuld og brutto-tjóðarúrtøku. Men tað nevni Ó.B. sjálvandi ikki, tí undir »borgarliga alternativinum« gallopperaði uttanlandsskuldin til himmals. Ja, hon trifaldaðist og sam-mett við tjóðarúrtøkuna vaks hon óhugnaliga nógv. Og her er vend komin í, so nú er hetta lutfallið við at broytast, tí sitandi landsstýrið hevur roynt at reka ein skynsaman bú-skaparpolitikk. Tí er umráðandi ikki at sleppa Fólka flokkinum framat aft-ur. Teir eru klárir við tummylangun-um.

-n

valagn & veruleiki

Frælsi — loysingarreyr ella borgarligt fótatraðk?

»Viðvíkjandi« livsfrælsi Javnaðarfloks-ins, so er tað bert eitt vónaligt surrogat fyri frælsi. Hetta livsfrælsi Javnaðar-floksins er so lágt, at tað setir føroy-ingum tað lága mál, at vit skulu vera nøgdir við allarnáðigast at hava loyvi at liva — ana, sum gásin, gøðingarkálv-urin ella trælurin.

Nei og aftur nei! Livsfrælsisprátið (= at geva fólki steinar fyri breyð) átti at verið grivið við P.M.D. Tí frælsi — tað er fyrst og fremst »loysingir«, skrivur Frælsishugaður í 14. Sep-tember.

Men í Dagblaðnum skrivur Páll Vang: »Tá tosað verður um frælsi, hava fólk flest ta fatan, at hugtakið bert snýr seg um tjóðskaparligt frælsi og sjáldan meir.

Alt ov ofta gloyma vit persónliga og fig-gjar-liga frælsið, sum í hvussu er flokkar til høgri fyrri miðjuna áttu at hugsa meir um.

Men persónliga frælsið bæði hins einstakra og tjóðskaparliga er í vanda, eftir at hetta vinstrahalla landsstýrið hevur fært ein politikk, ið hevur bygt á misálit, misteiklinggeran og øvunds-sjúku«.

Okkara viðmerking:

Lítið hava hesir báðir, Frælsishug-aður, og Páll Vang, skilt av politisku hugsjónini um frælsi, og tann stóra týðningin, stremban Javnaðarfloks-ins fyri frælsi og brøðralagi — soli-dariteti — hevur havt fyri vanliga føroyingin seinastu 30 árin, flokk-urin hevur havt avgerandi ávirkan á hetta samfelagið.

Hugtakið »frælsi« hjá Páll Vang og øðrum borgarligum merkir í víðasta týðningi: at ein og hvør skal gera sum honum lystir — sektina á hvat gagnar heildini, (sum jú eru einstak-lingar hvør í sínum lagi).

Hjá Páll Vang og teimum borgar-ligu í Fólka flokkinum, Sambands-flokkinum, Kristiliga Fólka flokk-inum og fyri stóran part í Sjálvstýris-flokkinum við skal kapitalvaldið hava frælsi at gera, sum tí lystir. — Peningurin liggur best í lummanum hjá tí einstaka, sum hugsjónarliga fyrimyndin hjá Páll Vang, Óli Breck-mann, plagar at skriva.

Men hvørjar eru avleiðingarnar av hesum?

Tað tiga tit við!

Jú, tað er tað samfelagið, tá handilsmaðurin, reiðarin ella útgerð-armaðurin hevði »honds og háls-rætt« yvir fólkinum! Tað samfelagið hava forfedrar okkara upplivað — og vit vilja neyvan aftur uppliva tíðina við kontrabókini!

Samhugi og frælsi

Frælsishugaður hevur gjørt sær dekan og lítið far um sosialu og bú-skaparligu støðu fólksins, og í grunnskygni sær hann tjóðarfrælsi sum tað stóra, uttan at vísa á, hvussu hetta frælsi skal skipast.

Væl er vunnið fram á leið í livs-frælsis-hugsjónini hjá P.M. Dam, sum Frælsishugaður forhánisliga tekur fram, og her hevur bæði Tjóð-veldisflokkurin og aðrir flokkar við tikið undir við Javnaðarflokkinum í stóran mun.

Hyggja vit eftir framburði og menning Føroyar seinastu 30 árin, os hevur henda gongd verið gingin eftir hugsjónini um frælsi og brøðra-lag — ella samhuga.

Tá lagt varð til brots í 1958 var endamálið at skapa fólkinum arbeiði og byggja upp ein búskap, sum kundi tryggja fólki eina vælfærd við sosialum trygdarskipanum, við øktum útbúgvingar-tilboðum — eis-ini til teirra sum frammanundan ikki høvdu møguleikar til eina slíka — við eini heilsutænastu, og við eini sam-skiftistænastu, so øllum borgarum landsins vórðu bjóðað javnbjóðis kor.

Hesin framburður hevur ment og tryggja tað persónliga frælsið — frælsi at vera sín egin — og frælsi eisini at royna seg á vinnuøkinum.

Men frælsið er ikki ein sjálvfylgja og tað skal eisini verjast. Til tess eru demokratiskar reglur og almennir stovnar, sum eru eitt haft um beinin hjá Páll Vang.

Vit kunnu ikki siga, at nú hava vit fingið fult livsfrælsi. Tað er ikki eitt bikar, sum bara kann fyllast til kantin. Hugtakið er víðari enn sum so, og teir, sum smíðaðu hugsjón-irnar um hetta frælsið, hugsaðu, at fult livsfrælsi hava vit ikki fyrr enn fólkið sjálvt hevur tamarhald á øllum sosialum og vinnuligum viðurskift-um — uttan kapitalvald ella al-mennar pamparar!

-n

Lýsið í **sosialinum**